

Cuprins

Introducere	1
Capitolul I. Noțiuni generale despre corupție	4
Secțiunea 1. Accepțiunea noțiunii de corupție	4
Secțiunea 2. Cauzele și consecințele corupției	9
Secțiunea 3. Prevenirea și combaterea corupției	11
Capitolul II. Traficul de influență	21
Secțiunea 1. Noțiune	21
Secțiunea 2. Obiectul infracțiunii	23
Secțiunea 3. Subiecții infracțiunii	28
§1. Subiectul activ	28
§2. Subiectul pasiv	42
Secțiunea 4. Conținutul juridic al infracțiunii	43
§1. Situația premisă	43
§2. Conținutul constitutiv	43
A. Latura obiectivă	43
1. Elementul material	43
2. Condiții concomitente	48
3. Urmarea imediată	58
4. Legătura de cauzalitate	58
B. Latura subiectivă	59
Secțiunea 5. Forme. Sancțiuni	61
§1. Formele infracțiunii	61
§2. Sancțiuni	67
Capitolul III. Cumpărarea de influență	74
Secțiunea 1. Aspecte generale	74
Secțiunea 2. Obiectul infracțiunii	75
Secțiunea 3. Subiecții infracțiunii	76
§1. Subiectul activ	76
§2. Subiectul pasiv	82

VI Traficul de influență. Studiu de doctrină și jurisprudență

Secțiunea 4. Conținutul juridic al infracțiunii	82
§ 1. Situația premisă	82
§ 2. Conținutul constitutiv	83
A. Latura obiectivă	83
1. Elementul material	83
2. Condiții concomitente	84
3. Urmarea imediată	87
4. Legătura de cauzalitate	87
B. Latura subiectivă	87
Secțiunea 5. Forme. Sancțiuni	88
§ 1. Formele infracțiunii	88
§ 2. Sancțiuni	89

Capitolul IV. Aspecte colaterale ale traficului de influență

Secțiunea 1. Delimitarea traficului de influență de infracțiunea de luare de mită și de cea de înșelăciune	94
Secțiunea 2. Lobby-ul – Variantă sau nu a traficului de influență	98
Secțiunea 3. Traficul de influență în noul Cod penal	103
Secțiunea 4. Dispoziții procedurale speciale	106
§ 1. Dispoziții generale	106
§ 2. Dispoziții speciale privind descoperirea și urmărirea infracțiunilor	108

Capitolul V. Traficul de influență în legislația penală a unor țări europene și S.U.A. – elemente de drept comparat

Secțiunea 1. Dreptul penal francez	115
§ 1. Traficul de influență pasiv al privatului	115
§ 2. Traficul de influență activ al privatului	117
§ 3. Traficul de influență pasiv și activ săvârșit de o persoană care exercită o funcție publică	118
§ 4. Traficul de influență comis în interesul persoanelor juridice	121
§ 5. Corupția ce cuprinde un element de extraneitate	122
Secțiunea 2. Codul penal spaniol și portughez	125

§ 1. În Spania	125
§ 2. În Portugalia.....	129
Secțiunea 3. Codul penal italian	131
Secțiunea 4. Legislația din Statele Unite ale Americii	135
Secțiunea 5. Legislația Marii Britanii.....	140
Propuneri de lege ferenda	142
Bibliografie	147
Index alfabetic	155

Introducere

Corupția este un fenomen care poate fi întâlnit în țări diferite din punct de vedere ideologic, economic, într-o măsură mai mare sau mai mică, însă nici o țară din lume nu este, în prezent, imună la influența distructivă a corupției.

Corupția este motivată de lăcomie, de dorința de păstrare sau de sporire a puterii, de obținere a unor câștiguri personale prin abuz de putere.

Corupția a existat, sub o formă sau alta, din primele zile ale organizării sociale, însă „fenomenul corupției” este mai vizibil în zilele noastre datorită campaniilor de presă, posibilităților multiple de comunicare, care au transformat corupția într-un subiect de maxim interes pentru public. De asemenea, schimbările economice, atât la nivel intern, cât și internațional au diminuat, la rândul lor, gradul de acceptare a corupției.

Prin urmare, este de înțeles de ce combaterea corupției a devenit una dintre principalele preocupări ale comunității internaționale.

Combaterea corupției presupune o gamă largă de strategii care să acționeze în mod concertat. Aceste strategii trebuie să includă măsuri care să diminueze condițiile de extindere a corupției și a rezultatelor acesteia, să contribuie la detectarea practicilor corupte și la pedepsirea celor care se fac vinovați de acte de corupție.

Trebuie generate, astfel, reforme administrative, financiare, economice și întărită capacitatea instituțiilor implicate în lupta contra corupției – presa, parlamentul, instituțiile juridice, agențiile de monitorizare.

Înscriindu-se în lupta împotriva corupției, alături de celelalte state, România, ca stat ce urmărește integrarea europeană, a făcut din această luptă obiectivul principal al politicii interne, aspect ce se reflectă și pe plan legislativ.

Pentru reducerea situațiilor de risc privind comiterea faptelor de corupție au fost adoptate o serie de acte normative care să încurajeze dezvoltarea unui mediu social mai sigur.

Codul penal incriminează în capitolul privitor la infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul un număr de 4 infracțiuni de corupție, respectiv darea de mită, luarea de mită, primirea de foloase necuvenite și traficul de influență (art. 254-257).

Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, reglementează 4 categorii de infracțiuni care se circumscriu sferei faptelor de corupție (infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni aflate în legătură directă cu infracțiuni de corupție sau infracțiuni asimilate acestora precum și infracțiunile îndreptate împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene).

Legea nr. 161/2003 a creat cadrul juridic eficient pentru prevenirea mării corupții și asigurarea unei bune guvernări.

Pentru a se evita utilizarea fondurilor ilicite, a fost adoptată Legea nr. 43/2003 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, care reglementează o serie de aspecte privind sursele de finanțare a activității unui partid, controlul finanțării activității partidelor politice, precum și limitele maxime ale cheltuielilor acestora.

Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică stabilește regulile procedurale minimale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, având ca scop sporirea responsabilității și transparenței administrației publice precum și stimularea participării cetățenilor în procesul decizional. Principiile care stau la baza legii sunt: informarea prealabilă, consultarea și participarea activă a cetățenilor la deciziile administrative și elaborarea proiectelor de acte administrative.

Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită al funcționarilor publici reglementează normele de conduită profesională a funcționarilor publici, având ca obiectiv creșterea calității serviciului public, o bună administrare în realizarea interesului public și eliminarea birocrăției.

Ne-am gândit să abordăm pe larg în cele ce urmează infracțiunea de trafic de influență care, deși este cea mai răspândită la toate nivelurile societății, ea este cel mai greu de depistat și de probat de către organele abilitate, întrucât protagoniștii acesteia au interese comune, conlucrând în mascarea ei, iar pe de altă parte prin lipsa elementului material este aproape imposibil de dovedit, apelându-se deseori la interceptări și înregistrări audio-video, mijloace de probă recent introdu-se în legislația românească.

Nu în ultimul rând, față de celelalte infracțiuni de corupție, urmările acesteia poate afecta nu numai un individ sau un grup, ci chiar segmente largi de populație atunci când a fost folosită pentru adoptarea unor măsuri legislative.

Capitolul I. Noțiuni generale despre corupție

Secțiunea 1. Accepțiunea noțiunii de corupție

1. Corupția în antichitate era considerată una din componentele cele mai grave și mai răspândite ale funcției publice.

În anumite perioade istorice era acceptat ca ceva firesc oferirea și primirea de foloase de către funcționari pentru un serviciu bine făcut, de care clientul era mulțumit. Abia în anul 1810 Codul penal francez (Codul lui Napoleon) incriminează pentru prima oară astfel de practici, prevăzând sancțiuni drastice atât pentru cazul când erau îndeplinite corect sarcinile de serviciu, cât și pentru situația în care se efectuau acte contrare intereselor de serviciu, pentru obținerea unor foloase materiale.

2. Din punct de vedere al opiniei publice, corupția este neagră, cenușie sau albă.¹

Corupția neagră subzistă atunci când actul este condamnat atât de opinia publică cât și de elitele societății dorindu-se pedepsirea lui. **Corupția cenușie** există atunci când numai unii membrii ai societății, și anume elitele, doresc pedepsirea actului ilicit. **Corupția albă** apare în situația în care atât opinia publică cât și elitele nu sprijină încercarea de pedepsire a unor forme de corupție (*lobby-ul*).

În viziunea aceluiași autor, regimul politic are o influență majoră în formele de manifestare ale corupției. Astfel, regimurile dictatoriale instituie corupția la nivelul superior al ierarhiei politice, ca efect al suprapunerii structurilor politice peste cele administrative, în timp ce în regimurile permissive, tolerante, corupția

¹ J.A. Gardiner, Defining Corruption, A Report to the Fifth International Anti-Corruption Conference (Definiția Corupției – Raport la cea de a V-a Conferință internațională anticorupție) – Amsterdam, 09.03.1992.

este încurajată, fiind considerată „simptom al libertății constituționale”¹.

3. În toate etapele istorice de organizare și evoluție a omenirii corupția reprezintă mai mult decât o categorie juridică, fiind un **fenomen antisocial** greu de definit. În dicționarele enciclopedice, aceasta este definită ca „o încălcare gravă a normelor și atributelor legale, prin utilizarea abuzivă a puterii publice pentru obținerea unor foloase personale necuvenite”.²

Fiind considerată o „metastază” a instituțiilor publice, corupția desemnează tendința de schimbare în rău. Profesorul Joseph S. Nye definește corupția ca fiind „comportamentul care deviază de la îndatoririle oficiale ale funcției publice, ca urmare a unor interese personale, în scopul obținerii unor avantaje materiale sau unui statut social superior sau care încalcă normele ca urmare a exercitării anumitor tipuri de influență personală. Aceasta include nepotismul, mituirea și deturnarea de fonduri bănești”.³

4. Corupția nu înseamnă doar darea și luarea de mită, traficul de influență și primirea de foloase necuvenite. Fenomenul corupției include forme și dimensiuni ce sunt de natură a ajuta la delimitarea actelor și faptelor coruptive de alte activități infracționale.

Corupția, ca și **concept sociologic**, reprezintă expresia unor manifestări ale descompunerii morale și degradări spirituale, interesând opinia publică, cât și factorii decizionali ai societății. Fenomenul corupției presupune activități imorale și ilicite, realizate de grupuri și organizații publice și private, dar și de indivizi cu funcții de conducere ori de cei care exercită puterea publică, pentru obținerea unor avantaje materiale, morale ori a unui statut social superior, recurgând la utilizarea șantajului, constrângerii, mituirii, cumpărării de influență, înșelăciunii, intimidării, etc. Dimensiunea sociologică a corupției furnizează informații despre

¹ *Idem.*

² Marea Enciclopedie Britanică, Larousse

³ *J.S. Nye, Corruption and Political Development, American Political Science Review, 1967.*

cauzele și condițiile generatoare de corupție, despre factorii de risc din anumite domenii, ducând în final la explicarea proliferării unor activități ilegale. Ea poate fi comparată cu un „seismograf” care măsoară și evaluează starea de legalitate și moralitate din societate¹.

5. Dimensiunea economică a corupției estimează și evaluează prețul plătit de societate pentru actele de corupție, apreciind atât natura cât și mărimea prejudiciilor generate de acest fenomen.

6. Criminologic corupția reprezintă o stare de abatere de la moralitate, cinste, și datorie. Analiza criminologică a acestui fenomen reliefează starea generală de normalitate și moralitate a societății la un moment dat. În literatura de specialitate² au fost evidențiate trei **tipuri de corupție**: sistematică, sporadică, ocazională.

Corupția sistematică apare atunci când „piața” paralelă, ilegală, a corupției se afirmă în plenitudinea sa și lovește în special nivelurile instituționale până la veriga politică. Ea se manifestă la nivel central și este difuzată și la nivel teritorial, existând o conexitate între aceste niveluri.

Corupția sporadică evidențiază cazuri limitate teritorial, ne reprezentându-se ca o rețea, cu un nivel scăzut de difuziune.

Corupția ocazională vizează un număr nesemnificativ de cazuri care, în mod evident, nu au capacitatea de a forma o rețea.

7. Dimensiunea statistică a corupției oferă informații în legătură cu amploarea și frecvența infracțiunilor de acest gen

Atât dimensiunea criminologică cât și cea statistică au un rol prospectiv, în sensul furnizării datelor privind evoluția corupției,

¹ D. Banciu, Sociologie juridică, Ed. Hyperion XXI, București, 1995, p. 145.

² E. Savona, Laura Mezzanotte, Corupția în Europa – traducere de Aga Dan, în Revista de Criminologie, de Criminalistică și de Penologie nr. 8/2000, p. 35-37.

Bibliografie

I. Legislație

1. Constituția României
2. Codul penal și Codul de procedură penală
3. Legea nr. 301/2004 privind noul Cod Penal – M. Of. nr. 575 din 29 iunie 2004
4. Legea nr. 82/1991 privind contabilitatea, republicată – M. Of. nr. 20/2000
5. Legea nr. 2/1991 privind cumulul de funcții – M. Of. nr. 1/8 ianuarie 1991
6. Legea nr. 83/1992 privind procedura urgentă de urmărire și judecare pentru unele infracțiuni de corupție – M. Of. nr. 173/22 iulie 1992.
7. Legea nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale, republicată în M. Of. nr. 299/24 octombrie 2000.
8. Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere – M. Of. nr. 263/28 octombrie 1996.
9. Legea bancară nr. 58/1998 – M. Of. nr. 121/23 martie 1998
10. Legea nr. 101/1998 privind statutul B.N.R. – M. Of. nr. 203/1 iunie 1998
11. Legea nr. 188/1999 privind Statutul Funcționarilor Publici – M. Of. nr. 600/8 decembrie 1999
12. Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție – M. Of. nr. 219/18 mai 2000.
13. Legea nr. 27/2002 privind ratificarea convenției penale privind corupția adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999 – M. Of. 65/30 ianuarie 2002
14. Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate – M. Of. nr. 50/29 ianuarie 2003.
15. Legea nr. 43/2003 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale – M. Of. nr. 54/2003.

16. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției – M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003.

17. Legea nr. 67/2004 privind alegerea autorităților administrației locale – M. Of. nr. 271 din 29 martie 2004.

18. Legea nr. 373/2004 privind alegerea Camerei Deputaților și Senatului – M. Of. nr. 887 din 29 septembrie 2004.

19. Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală – M. Of. nr. 594 din 01 iulie 2004

20. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor – M. Of. nr. 576 din 29 iunie 2004.

21. Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară – M. Of. nr. 576 din 29 iunie 2004

22. H.G. nr. 763/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comitetului Național de Prevenire a Criminalității – M. Of. nr. 490/23 august 2001

23. H.G. nr. 1065/2001 privind aprobarea Programului național de prevenire a criminalității și a Planului național de acțiune împotriva corupției, M. Of. nr. 728/15 noiembrie 2001.

24. H.G. nr. 233/2004 privind declararea ca abrogate a unor acte normative – M. Of. nr. 191 din 04 martie 2004.

25. H.G. nr. 231/2005 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1166/2000 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară – M. Of. nr. 272 din 01 aprilie 2005

26. H.G. nr. 233/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului pentru coordonarea implementării Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2005 – 2007

27. O.U.G. nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale – M. Of. nr. 381 din 29 decembrie 1997

28. O.U.G. nr. 43/2002 privind Parchetul Național Anti-corupție – M. Of. nr. 244/11 aprilie 2002, aprobat prin Legea nr. 503/2002.

29. O.U.G. nr. 124/2005 publicată în M. Of. nr. 842 din 19 septembrie 2005

30. O.G. pentru aprobarea participării României la Grupul de state împotriva corupției (GRECO), instituit prin Rezoluția

Consiliului Europei nr. 99/5 din 1 mai 1999 – M. Of. nr. 401/24 august 1999.

31. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 71/2005 pentru modificarea și completarea Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești – M. Of. nr. 222 din 16 martie 2005.

32. Codul penal francez

33. Codul penal spaniol

34. Codul penal portughez

35. Codul penal italian

36. Codul penal american

37. Public Bodies Corrupt Practices Act

38. Prevention Of Corruption Act

II. Doctrină

1. *Vasile Dobrinoiu*, Traficarea funcției și a influenței în dreptul penal român, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983;

2. *Vasile Dobrinoiu*, Corupția în dreptul penal român, Ed. Atlas Lex, București, 1995;

3. *Vasile Dobrinoiu și colaboratorii*, Drept penal. Parte specială, vol. II, Ed. Lumina Lex, București, 2004;

5. *Vintilă Dongoroz*, Despre traficul de influență, Ed. Tipografiei Curierul judiciar, București, 1922;

6. *Vintilă Dongoroz*, Explicații teoretice ale codului penal român – partea generală, Ed. Academiei, București 1969;

7. *Vintilă Dongoroz, Siegfried Kahane, Ioan Oancea, Iosif Fodor, Constantin Bulai, Nicoleta Iliescu, Rodica Stanoiu, Victor Roșca*, Explicații teoretice ale codului penal român. Partea specială, vol. IV, Ed. Academiei R.S.R., 1972;

7. *Octavian Loghin, Alexandru Filipaș*, Drept penal român. Partea specială, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1983;

8. *Octavian Loghin, Tudorel Toader*, Drept penal român. Parte specială, Casa de editură și presă „Șansa” S.R.L. București, 1994;

9. *Aneta Grigorovici*, Infrațiuni de serviciu sau în legătură cu serviciu, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976;

10. *Horia Diaconescu*, Infrațiuni de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea, Ed. All Beck, 2004;
11. *Ion Tanoviceanu, Vintilă Dongoroz*, Tratat de drept și procedură penală, Vol. III, edițiunea a 2-a, Ed. Curierul Judiciar, București, 1924;
12. *Theodor Mrejeru ș.a.*, Infrațiunile de corupție, Ed. All Beck, București 2000;
13. *Alvin Toffler*, Al treilea val, Ed. Politică, București, 1983;
14. *Petre Ionescu Muscel*, Istoria dreptului penal român; spre o nouă justiție penală. Studiu comparativ. Istorie. Filozofie. Drept, București 1931;
15. *Zallony F. Marcu*, Despre fanarioți, Ed. Biblioteca pentru toți, București;
16. *George Antoniu, Marin Popa, Ștefan Daneș*, Codul penal pe înțelesul tuturor Ed. Politică, București, 1970;
17. *George Antoniu, Emilian Dobrescu, Tiberiu Vianu, Gheorghe Stroie, Tudor Avrigeanu*, Reforma legislației penale, Ed. Academiei Române, Buc. 2003, p. 139.
18. *William Branză*, Infrațiuni asimilate corupției, Ed. „Semne”, București, 2004;
19. *Ion I. Munteanu*, La corruption des fonctionnaires publics en droit penal roumain, Geneve, Imprimerie Jent, S.A., Rue Necker, 7-11, 1931;
20. *Gheorghe Piperea*, Răspunderea juridică a administratorilor, Ed. All Beck, București 2000.
21. *Viorel Ciobanu*, Tratat teoretic și practic de procedură civilă, Ed. Națională 1996;
22. *Paul I Testion, M.I. Papadopolu*, Codul penal adnotat, Ed. Socec – Comp. S.A. București, 1922;
23. Consiliul Europei și lupta împotriva corupției, București 2001;
24. *Christophe Guettier*, La loi anti-corruption, Editions Dalloz, 1993;
25. *Rick Stapenhurst, Sahr J. Kpundeh*, Corupția și combaterea ei, Casa de editură „Irecson”, București, 2003;
26. *Jean Pradel, Michel Danti-Juan*, Droit penal special, a 2^e edition, Edition Cujas, 2001;

27. *Rodriguez Mourullo, Jorge Barreiro*, Comentarios al codigo penal, Madrid, 1997;
28. *Maia Goncalves*, Codigo penal portugues. Anotado e Comentado, Coimdra, 1996;
29. *Pietro Semeraro*, I Delitti di Millantato Credito E Traffico Di Influenza, Dott. A. Giuffri Editore, Milano, 2000;
30. *John a Gardiner*, Defining Corruption, a Report to the Fifth International Anti – Corruption Conference (Definiția Corupției – Raport la cea de-a V-a Conferință internațională anticorupție) – Amsterdam, 9.03.1992;
31. *Ronald Wraith and Edgar Simkins*, Corruption in developing countries”, London, 1963;
32. Law (The) Commission Criminal. A. Criminal Code for England and Wales, hmsO London, 1989;
33. American Law Institut, Model Penal Code and Commentaries in Official Draft and Revised Comments, Philadelphia, 1985;
34. *Joseph S. Nye*, Corruption and Political Developement, American Political Science Review, 1967;
35. *Carrara*, Programa cursului de drept criminal. Parte specială, vol. V, Pisa.
36. Donatella della Posta, Alberto Vanucci, Koruptsiata v parlamentata paktikai zakonodatelnia protsess”, Tsentiata sotsialni praktiki, Sofia, 2001;
37. *Charles Montesquieu*, Despre spiritul legilor, Ed. Științifică, Bucuresti, 1970, Cartea XX;
38. *Samuel P. Huntington*, Political Order in Chaning Societes, Yale Unversity Press, New Haven and London, 1968;
39. Palton, „Cartea a IV-a”, cap. IV;
40. *Thomas Mommsen*, Le droit penal roumain, vol. III, Paris, 1907;
41. *G. Boissier*, Cicero et ses amis. Etude sur le societe romaine du temps du Cesar traducere de N. Standhardt, Ed. Univers, București, 1977;
42. *V. Garcon*, Cod penal annote, vol. I, 1901-1906;
43. *Muyard de Vonglans*, Lois criminelles de France;
44. *Ch. Bourgeois*, De la corruption des fonctionares publics, Paris, 1902;

45. *V.O.Th. Johnson*, Les Lois Americaines Applicables aux commissions illicites: Foreign Corrupt Practices Act și legile conexe în - Les commissions illicites, C.C.I, Paris;

46. *Fr. Desportes, F. le Gunehec*, Le nouveau droit penal, T.1, Paris, Economica, 1998;

47. *Jacques-Henri Robert*, Droit penal general, Paris, P.U.F., 1999.

48. *Francesco Antolisei*, Manuale de diritto penale, Milano, Giuffre, 1994.

III. Articole din reviste de specialitate

Viorel Stranciug, Gh. Hurjui, Considerații generale privind fenomenul corupției. Preocupări, măsuri și sugestii pentru perfecționarea structurilor și mijloacelor de ripostă împotriva acestui flagel, în Revista de criminalistică și criminologie nr. 1/1999;

Dumitru Mazilu, Prevenirea și combaterea corupției – exigențe majore ale extinderii schimburilor comerciale pe baza principiilor și a normelor fundamentale ale comerțului internațional, în Revista de drept comercial nr. 1/2002;

Vasile Pătulea, Implicații ale reglementării Legii nr. 78/2000 asupra competenței procurorilor specializați în prevenirea și combaterea corupției, în Revista Dreptul nr. 11/2001;

Valerică Dabu, Tudorel Boboc Enoiu, Implicațiile legii privitoare la corupție asupra secretului bancar, în Revista de drept penal nr. 2/2001;

Ion Traian Ștefănescu, Aspecte ale obligației de fidelitate pentru persoanele încadrate în funcții de conducere sau de consilier juridic, în Revista Dreptul nr. 8/2000;

Dumitru Dumba, Incompatibilitățile funcției publice cu alte funcții și activități cu scop lucrativ, reglementate prin Legea nr. 188/1999, în Revista de drept comercial nr. 6/2001;

Valerică Dabu, Noul cod penal. Traficul de influență, în Revista Dreptul nr. 2/2005;

Ion Dumitru, Funcționarul cu atribuții de control - subiect activ calificat al infracțiunii de luare de mită”, în Revista Dreptul nr. 8/1994;

Horia Diaconescu, Puncte de vedere cu privire la subiectul activ al infracțiunii de luare de mită, în Revista Dreptul nr.10/1998;

Norel Neagu, Nicolae Bogdan Buzaianu, Considerații referitoare la confiscarea specială în cazul infracțiunilor de corupție, în Revista Dreptul nr. 9/2004;

Tiberiu Constantin Medeanu, Trafic de influență. Confiscare specială, în Revista de drept penal nr. 1/2001;

Ioan Lascu, Laura Codruț Lascu, Fapte de corupție. Noi incriminări, în Revista de drept penal nr. 1/2001;

Alexandru Boroi, Norel Neagu, Armonizarea legislației penale române cu legislația europeană în materie de corupție, în Revista Dreptul nr. 4/2003;

Tiberiu Constantin Medeanu, Confiscarea foloaselor necuvenite în cazul traficului de influență, în Revista Dreptul nr. 3/2001;

Dorin Ciuncan, Traficul de influență și înșelăciunea, în Revista de drept penal nr. 3/1998;

Ion Dumitru, În legătură cu latura obiectivă a infracțiunii de trafic de influență, în Revista Dreptul nr. 5/1998;

Gheorghită Mateut, Sinteză teoretică și practică privind represiunea traficului de influență în reglementarea actuală și în perspectivă, în Revista Dreptul nr. 5/2002;

Vasile Papadopol, Examen teoretic al practicii Trib. Suprem în materia dreptului penal, parte generala, în Revista româna de drept nr. 12/1972;

Ștefan Deaconu, Necesitatea unei legi a lobby-ului în România, în Revista Dreptul nr. 2/2001.

Stanciu D. Cărpănuș, Administrarea societăților comerciale în reglementarea Legii nr. 31/1990, în Revista de drept comercial nr. 2/1993;

Tudora Baltador Crișan, Propunere de lege ferenda privind incriminarea faptei cumpărătorului de influență, în Revista de drept penal nr. 1/2000.

IV. Practică judiciară

Vasile Papadopol, Mihai Popovici, Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1969-1975, Ed. Științifică și Enciclopedică;

Vasile Papadopol, Mihai Popovici, Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1976-1980, Ed. Științifică și Enciclopedică;

Vasile Papadopol, Ștefan Daneș, Repertoriu de practică judiciară în materie penală pe anii 1981-1985, Ed. Științifică și Enciclopedică;

Vasile Papadopol, Culegere penală judiciară pe anul 1997 a Curții de Apel București, Ed. Holding Reporter, București 1998;

Culegere de practică judiciară pe anul 2002, Ministerul Justiției, Ed. All Beck, București 2003;

Revista Română de Drept nr. 12/1980

Revista Română de Drept nr. 5/1984;

Revista de drept penal nr. 1/1996;

Revista Dreptul nr. 7/1996;

Revista Dreptul nr. 7/1998;

Revista Dreptul nr. 10/1999;

Revista Dreptul nr. 6/2000;

Revista Dreptul nr. 12/2000;

Revista Dreptul nr. 2/2002;

Revista Dreptul nr. 6/2003;

Revista Dreptul nr. 8/2004.

Practica Înaltei Curți de Casație și Justiție, pe anii 2004-2005, nepublicată.